

Hedängskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Grundskola

Läsår: 2017/2018

Kontaktuppgifter:
Hedängskolan 7-9
Vallbyvägen 33
812 90 Storvik

Rektor:
Birgitta Wikström
e-post: birgitta.wikstrom@edu.sandviken.se
Telefon: 0290-33512

Expedition:
Monica Öberg
Telefon: 0290-33511
Tommie Engström
Telefon: 0290-33521

e-post: monica.oberg@edu.sandviken.se
e-post: tommie.engstrom@edu.sandviken.se

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundskola

Ansvariga för planen

Rektor, utvecklingsgrupp och elevhälsoteamet på skolan.

Vår vision

Vi kan, vi vill och vi vågar i en lärande organisation där vi tillsammans gör skillnad.

Planen gäller från

2017-09-01

Planen gäller till

2018-08-31

Läsår

2017/2018

Elevernas delaktighet

Planen går igenom med eleverna i elevforum som för dialogen i klassrådet och därefter tillbaka till elevforum med synpunkter och åtgärder.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare får information om planen och var de kan finna den på kommunens hemsida, på föräldramöte samt vid målsamtal.

Personalens delaktighet

Utvecklingsgruppen och elevhälsoteam följer upp och utvärderar planen under maj/juni 2018. Elevhälsoteamet stämmer av gentemot enkäter, personalmöten, trygghetsvandringar och skriver därefter ett förslag till ny plan som lämnas till övrig personal. Synpunkter lämnas innan sommarlovet.

Förankring av planen

Via lärplattform, klassråd, elevforum, föräldramöten och personalmöten .

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Planen har utvärderats på personalmöten, i elevhälsoteam, klassråd, elevforum och drop-in möten.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Skolledning, personal, elever och vårdnadshavare.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Utvärderingen visade att vi behöver fortsätta vårt arbete med att öka förståelsen för begreppen diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, detta för att hålla budskapet i likabehandlingsplanen levande.

Målet att alla elever ska bemötas utifrån sina förutsättningar och behov har under läsårets jobbats med på organisationsnivå, där elevhälsorutinen har blivit tydligare. Kontinuerlig handledning har erbjudits pedagoger i anpassningar och bemötande. Personalen har fått länkar och fortlöpande information kring funktionsnedsättningar.

Utvärderingen visar att vi behöver fortsätta kompetensutvecklingen kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Den visar även att elevhälsorutinen måste utvärderas och tydliggöras ytterligare.

Vi behöver också fortsätta vårt arbete med att göra Hedängskolan till en hälsosam, trygg och trivsam skola. Skolan har inte utfört städveckor, däremot tillfällen då eleverna har städat korridor, skolgård, klassrum. Eleverna har varit delaktiga i att skapa väggdekorationer, lagat möbler och hjälpt till med målning. Korridoren utanför skolsköterskans och skolkuratorns rum är fortfarande dåligt upplyst. Det är åter upptaget i skyddsronden.

Eleverna i årskurs åtta har fått utbildning i sex och samlevnad på biologielektioner, samt att ungdomsmottagningens barnmorskor har varit och informerat.

I årskurs nio uppges det att det är fler ämnen som berör sex och samlevnad, men ämnet behöver ges mer tid.

Den årliga fjällvandringen i Grövelsjön och andra värderingsaktiviteter visar ett gott resultat när vi har utvärderat själva med eleverna. Där får elever i olika åldrar samt i den egna klassen lära sig att umgås och respektera varandra. Mentorsgrupp 7 önskar att ha flera tillfällen för årskursblandade aktiviteter som ökar samhörigheten på hela skolan samt tillfällen att arbeta med gruppssamhörighet. I årskurs 8 har värdegrundsarbeten utförts under klassrådetstiden. Elever från årskurs 8 deltog som funktionärer vid "trekampen" på F-6. Några elever i årskurs 8 uppträdde under F-6 årliga Nobelmiddag.

Årets plan ska utvärderas senast

2018-06-30

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Planen ska utvärderas under klassråd, elevforum, i elevhälsoteamet, utvecklingsgruppen, personalmöten.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor och elevhälsoteam

Främjande insatser

Namn

Sex och samlevnad

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Eleverna ska ha kunskap om de sexuella läggningar, könsidentiteter och könsuttryck som finns. Eleverna ska få kunskap om att värna sin kroppsliga integritet gentemot vuxna och andra elever. Målet utvärderas och lämnas fortlöpande under läsåret och lämnas till EHT. Senast innan VT 2018 slut.

Insats

Eleverna i samtliga klasser får undervisning om sexuella läggningar, könsidentiteter och könsuttryck i arbetsområdet sex och samlevnad. Eleverna ska ges möjlighet att diskutera fördomar kring sexuella läggningar, könsidentiteter. Detta bör integreras i samtliga ämnen under hela läsåret.

Ansvarig

EHT i samarbete med samtliga ämneslärare.

Datum när det ska vara klart

2018-06-30

Namn

Alla lika / alla olika - att öka förståelsen för funktionsnedsättningar

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Elever och personal ska få inblick i hur det är att leva med funktionsnedsättningar. Målet följs upp och utvärderas på klassrådstitid. För personalen så följs målet upp under APT och studiedagar. Utvärderingarna skickas till EHT senast slutet av VT 2018.

Insats

Rektor och elevhälsoteamet delger personalen material och länkar till sidor där det finns information om funktionsnedsättningar. Vi kommer fortsätta arbetet, "Tillgänglig utbildning" som ges ut av SPSM, specialpedagogiska skolmyndigheten. Detta projekt har vi

döpt till Hedänglyfter där vi fokuserar på att utveckla Hedängskolans arbete med att skapa en tillgängligutbildning för alla elever.

Vi fortsätter vårt arbete med att bli en astma- och allergifri skola genom att vara en av två modellskolor i ett skolprojekt i samarbete med unga allergiker och astmaförbundet. Konferens genomfördes i september 2017. Vi planerar att starta ett allergiråd på skolan där elevrepresentanter från varje årskurs ingår.

Ansvarig

Rektor

Datum när det ska vara klart

2018-06-30

Namn

Elevgruppers samhörighet

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön och Ålder

Mål och uppföljning

Målet är att eleverna ska öka förståelsen för varandra som grupp och tränas på att umgås i olika åldrar. Följs upp på klassrådstitid, i APT och i utvecklingsgruppen. Utvärdering skickas till EHT senast slutet av VT 2018.

Insats

Värdegrundsarbete i början av terminen med gruppstärkande aktiviteter. Det är viktigt med gruppssammanhållningen i en klass så att eleverna känner sig trygga och det blir ett bra arbetsklimat. Vi ska ha en tillgänglig skolcafeteria där motiverade elever, som gör sitt bästa utifrån sina förutsättningar, får hjälpa till. Vi fortsätter utveckla vårt elevforum med representanter från alla klasser. Högstadiееlever som hjälper till när de yngre eleverna på F-6 har aktiviteter.

Ansvarig

Rektor, mentor och vuxna elevforumsrepresentanter

Datum när det ska vara klart

2018-06-30

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Kartläggningen görs på individnivå, gruppnivå och organisationsnivå.

Individnivå: Genom enkäter och under målsamtal där eleven får berätta om hur de upplever tryggheten och trivseln.

Gruppnivå: Genomgång av likabehandlingsplan och diskussioner under klassråd. Genomgång av likabehandlingsplan och diskussioner i elevforum. Elever och ungdomscoach genomför trygghetsvandringar.

Organisationsnivå: Likabehandlingsplanen går igenom med personal under arbetsplatsträffar och då dokumenteras synpunkter om trygghetsläget som ligger med som underlag när planen ska utvärderas.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön och Funktionsnedsättning

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Elever har deltagit via trygghetsvandringar med tillhörande frågor. Elever har svarat på enkäter och det har varit diskussioner under klassråd och i elevforum.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Diskussioner under studiedagar och personalmöten.

Resultat och analys

Utifrån enkätsvaren i den kommungemensamma skolenkäten med åk 8 så har vi positivt resultat beträffande trygghet på skolan men pojkar känner sig mindre trygga jämfört med tjejer. Enkäten visar att eleverna tycker att vi har blivit bättre på att agera när någon behandlas illa i jämförelse med tidigare resultat.

Resultatet kring hur vi lär eleverna om alla människors lika värde är förhållandevis lågt med tanke på våra värdegrundsaktiviteter och fjällvandningsresa, dock har detta resultat ökat något från tidigare resultat.

Utifrån incidenter som vi har utrett under läsåret så förekommer det fortfarande kränkningar i de sociala medierna på fritiden och ibland i skolan som påverkar elevernas koncentration och skolarbete. Det kan även handla om blickar och kränkande ord som sägs i skolan.

Utifrån samtal med delar av elevhälsoteamet så har elever upplevt att de inte får det stöd de behöver av alla lärare kopplat till sin funktionsnedsättning.

Pga den skadegörelse och nedskräpning som förekommer så måste vi fortsätta att få eleverna att ta eget ansvar för sin arbetsmiljö. Vi har genomfört gemensamma aktiviteter där eleverna får hjälpa till att snygga till på skolan och i cafeteria med målning och reovering av möbler. Vi har kompletterat med fler papperskorgar och en enklare sopsortering. Personalen på skolan kan se att det har blivit en viss förbättring på detta område.

Utifrån samtal som delar av elevhälsoteamet har haft med elever har det framkommit att vissa elever upplever att personalen inte säger till när elever säger dumma kommentarer till andra elever. De uppkommer även att vissa elever har svårt att koncentrera sig på studier pga av konflikter med

elever eller/och rädslan för konflikter med andra elever. Viktigt att personalen är uppmärksamma på konflikter och har ett snabbt agerande.

Det framkommer att många ungdomar i årskurs 7 har felaktig och bristande kunskap om sex och samlevnad vilket kan få negativa konsekvenser. Vi föreslår att ha lektion i sex och samlevnad i åk 7.

Under läsåret har Hedängskolan infört nya skolregler samt en åtgärdsplan för negativt beteende och kränkande behandling. Elevforum utformade en enkät på uppdrag av utvecklingsgruppen om de nya reglerna som man sedan reviderade utifrån resultatet. Dessa insatser har haft en positiv inverkan på den psykosociala miljön i skolan.

Förebyggande åtgärder

Namn

Göra likabehandlingsplanen levande

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Att all personal, vårdnadshavare och alla elever ska känna till likabehandlingsplanen, förstå vad de olika begreppen diskriminering, trakasserier och kränkande behandling står för.

Åtgärd

Alla vårdnadshavare får information om planen via föräldramöte och målsamtal. Under klassrådstiden får eleverna information om likabehandlingsplanen och fördjupad kunskap om de olika begreppen. Personalen ska arbeta aktivt med likabehandlingen och följa de åtgärder och rutiner kring kränkande behandling. Uppföljning kring arbetet med likabehandlingsplanen görs på personalmöten.

Motivera åtgärd

För att skapa trygghet och trivsel på skolan, för att minska diskriminering och kränkande behandling.

Ansvarig

Rektor, EHT och mentor

Datum när det ska vara klart

2018-06-30

Namn

Alla elever ska bemötas utifrån sina förutsättningar och behov

Områden som berörs av åtgärden

Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Alla elever ska bemötas utifrån sina förutsättningar och behov. Följs upp under klasskonferenser då lärarna tar med checklista för anpassningar, samt i elevhälsoteam.

Åtgärd

Mentor har samtal med alla sina mentorselever och dokumenterar förutsättningar och behov. Mentor och ämneslärare fyller i de anpassningar som görs i klassrummet enligt elevhälsans rutin och checklista för anpassningar. Dokumentet läggs i elevens elevakt.

Motivera åtgärd

Enligt vår rutin för elevhälsan har ämnesläraren och mentor ansvar för att dokumentera de anpassningar som görs i klassrumssituationen. Dessa anpassningar bifogas som underlag till elevhälsoteamet vid behov. Utifrån kartläggningen så har elever upplevt att de inte får det stöd de behöver av alla lärare kopplat till sin funktionsnedsättning vilket medför att vi behöver bli bättre på att följa upp och återkoppla till elever och vårdnadshavare. Det genomförs många anpassningar i klassrummen men lärarna måste bli bättre på att dokumentera och lämna det som underlag till elevhälsoteamet när läraren vill ta upp ett elevärende.

Ansvarig

Rektor, EHT, mentor och resp. ämneslärare.

Datum när det ska vara klart

2018-06-30

Namn

Skapa trygghet och trivsel på hela skolan

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Etnisk tillhörighet och Ålder

Mål och uppföljning

Att alla elever ska känna sig trygga och uppleva trivsel på skolan. Följs upp med elevenkäten för årskurs 8, under klassråd och i elevforum samt under kommande trygghetsvandring.

Åtgärd

Eleverna ska få vara med och komma med idéer hur de vill att skolan ska vara och se ut via klassråd och elevforum. Fräscha upp skolan tillsammans med eleverna där elever får hjälpa till med målning och återbruk av möbler. Följa upp Hedängskolans trivselregler och hålla dem levande. Använda åtgärdsplanen för negativt beteende och kränkande behandling och följa upp den i utvecklingsgruppenet.

Motivera åtgärd

Eleverna ska få vara delaktiga i den fysiska miljön för att öka trivseln och delaktigheten. Viktigt att följa upp och hålla i regler och konsekvenser för att öka tryggheten och trivseln på skolan.

Ansvarig

Rektor, huvudskyddsombud och samtlig personal på skolan.

Datum när det ska vara klart

2018-06-30

Rutiner för akuta situationer

Policy

På Hedängskolan råder det nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling. All personal ska informera rektor om de får kännedom om att någon elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier och/eller kränkande behandling. Alla elever har rätt till en trygg och säker skolmiljö och all personal är skyldig att ingripa och agera. Det är alltid den utsatte som avgör om ett beteende eller handling är kränkande. Det är elevens upplevelse som ska vara central och ligga till grund för skolans fortsatta agerande. Alla får komma till tals och ge sin version när vi utreder förekomst av trakasserier och kränkande behandling. Både den som blir kränkt och den som kränker får stöd och hjälp och kränkningar måste upphöra direkt. Vårdnadshavare får information direkt och ses som en resurs i arbetet med att stoppa trakasserier och kränkningar. I de fall vi är skyldiga så anmäler vi till polis och socialtjänsten.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Organisationsnivå: Fler vuxna ute i korridorerna för att ha god uppsikt där eleverna befinner sig på lektionsfri tid. Ärenden tas upp i APT, utvecklingsgruppen och elevhälsoteam.

Gruppenivå: Likabehandlingsarbetet finns med som en punkt på klassråd och på APT som sedan förmedlas till utvecklingsgruppen.

Individnivå: Trygghetsenkät i årskurs 8. Målsamtal - en gång per termin. Hälsosamtal i åk 7.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Det är alltid mentor som är ansvarig för sina resp. mentorselever. Övrig personal som elever kan vända sig till är ungdomscoacher som finns i korridoren samt expeditionspersonalen och elevhälsoteamet: rektor, kurator, skolsköterska, studie- yrkesvägledare, specialpedagog och speciallärare.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Vi följer kommunens gemensamma rutiner för att utreda och åtgärda. Blanketterna bifogas denna likabehandlingsplan. All personal är skyldig att ingripa vid upptäckt av trakasserier eller kränkande behandling. Det är alltid mentor som utreder efter information från den vuxne eller en elev. Mentor utreder skyndsamt med upptäckande personal och elever. Om en elev får kännedom om att någon utsätts för trakasserier eller kränkande behandling ska eleven berätta det för en vuxen. Att vara tyst och iaktta är detsamma som att ge sitt tysta medgivande till kränkningarna. Mentor ansvarar för att informera rektor och vårdnadshavare om händelsen, åtgärderna och uppföljningsplanen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Vi följer kommunens gemensamma rutiner för att utreda och åtgärda. Blanketterna bifogas denna likabehandlingsplan. Den vuxne som får kännedom att en elev känner sig kränkt samtalar med eleven och ber eleven beskriva när och var den upplevda kränkningen skedde och vad som hände. Allt dokumenteras skriftligt och dateras. Om det möjligtvis handlar om ett missförstånd så kan den vuxne som har fått informationen följa med eleven som stöd för att reda ut vad som hänt i samtal med berörd personal. Det är viktigt att lyssna in hur eleven ställer sig till detta. Rektor informeras och följer upp. Både elev och berörd personal ska ges möjlighet att ge sin syn på det inträffade. Om

kränkningen är allvarlig och det inte handlar om missförstånd ska den vuxne som fått informationen anmäla det skyndsamt till rektor. Rektor samtalar och utreder med berörd elev och personal. Rektor kontaktar vårdnadshavare.

Rutiner för uppföljning

Vi följer kommunens gemensamma rutiner för uppföljning. Blanketterna bifogas denna likabehandlingsplan.

Utvecklingsgruppen följer upp hur många ärenden som kommit in en gång per månad.

Utvecklingsgruppen tittar på om rutinerna har följts och vilket resultat det har givit och kommer fram till gemensamma åtgärder för att det ska råda nolltolerans.

Rutiner för dokumentation

Vi följer kommunens gemensamma rutiner och blanketter för dokumentation. Blanketterna bifogas denna likabehandlingsplan. Mentor är ansvarig för dokumentationen när det gäller trakasserier och kränkningar elev - elev. Rektor är ansvarig för dokumentationen när det trakasserier och kränkningar personal - elev.

Ansvarsförhållande

All personal är ansvarig för att agera och informera mentor om någon elev är utsatt för kränkande behandling. Mentor och rektor bär ansvar för att arbetsgången vid kränkande behandling följs. Alla lärare ansvarar för att skapa trygghet i klasserna och för att möjliggöra fungerande grupper och relationer. All personal har ett ansvar för arbetet med konflikthantering och arbetet mot trakasserier och kränkande behandling. Rektor ansvarar för att informera all personal om gällande rutiner vid terminsstart och för nyanställda. Mentor ansvarar för att kontakta rektor och/eller elevhälsoteam där uppföljningen visar att vi inte når framgång i ärendet.

Åtgärdsplan**Ansvar**

1 Agera omedelbart vid misstanke om kränkande behandling	Alla vuxna
2 Genomföra enskilt samtal med den utsatte (mentor och den vuxne som först upptäckt/fått reda på händelsen).	Mentor
3 Genomföra enskilda samtal med den utpekade.	Mentor till den som blivit utsatt
4 Informera vårdnadshavare till elever som är inblandade samma dag	Mentor
5 Rapportera till rektor samma dag	Mentor
6 Rektor initierar utredning till mentor	Rektor
7 Elevhälsoteamet verkar för stöd till alla inblandade, även för de som agerat kränkande och mentor initierar behovet. Detta gäller även vid uppföljningen om kränkningen inte har upphört.	Mentor
8 Kontakta hemmet igen om den kränkande behandlingen fortsätter.	Mentor
9 Kalla till elevvårdskonferens om inte vidtagna åtgärder har räckt till.	Mentor - Rektor
10 Ta kontakt med socialtjänst eller polis.	Rektor – mentor – kurator – skolsköterska
11 Rapportera till grundskolechef.	Rektor

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.

- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]

- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.

- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]